

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2022-09-27

Diarienummer:
KSN-2022-02637

Handläggare:
Carl Ljunggren, Ida Bylund-Lindman, Anders Fridborg

Beslut om inriktning av kommunens arbete med elenergibesparande åtgärder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** fastställa inriktning för kommunens arbete med elenergibesparande åtgärder enligt föredragning
2. **att** hemställa till samtliga nämnder och bolag att förbereda och genomföra elenergibesparande åtgärder i ökad takt och omfattning än som tidigare så att kommunens totala elenergianvändning ligger i linje med nationella och europeiska rekommendationer
3. **att** uppdra till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att förbereda och genomföra elenergibesparande åtgärder i ökad takt och omfattning än som tidigare så att förvaltningarnas verksamheter totala elenergianvändning ligger i linje med nationella och europeiska rekommendationer
4. **att** hemställa till Destination Uppsala AB att se över genomförandet av Allt ljus på Uppsala i syfte att genomföra evenemanget med tydligt minskad elenergianvändning jämfört med Allt ljus på Uppsala 2021,
5. **att** delegera till kommunstyrelsens presidium att fatta beslut om att ställa in Allt ljus på Uppsala om omständigheterna så påkallar samt
6. **att** uppdra åt kommunledningskontoret att stötta och koordinera förvaltningar och bolag i arbetet som följer av inriktningen.

Ärendet

Europa står inför en situation där brist på energi, såväl elenergi som andra bränslen, uppstått. Rysslands blockad av gasleveranser som svar på Europas sanktioner efter Rysslands invasion av Ukraina är en tydlig orsak till den uppkomna situationen.

För att möta den uppkomna situationen har EU-kommissionen föreslagit att medlemsländerna ska begränsa sina eleffektuttag under höglasttimmar men också sin totala energianvändning. Den svenska regeringen har givit nära tvåhundra statliga myndigheter i uppdrag att månatligen redovisa sina elenergiinköp samt regelbundet uppdatera vilka energibesparande åtgärder de vidtar. Länsstyrelserna har samtidigt fått i uppdrag att stötta kommuner och regioner att spara energi, utan att några krav ännu formulerats.

Mot bakgrund av detta behöver kommunen redan nu förbereda och genomföra elenergibesparande åtgärder i ökad takt och omfattning än som tidigare planerats.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Som svar på Rysslands invasion av Ukraina har Europeiska unionen (EU) beslutat om en rad olika sanktionspaket i syfte att begränsa Rysslands ekonomi. En viktig del i sanktionspaketen har handlat om energisektorn, där förbud mot import av rysk olja och kol har införts. Även en utfasning av rysk naturgas har påbörjats, vilket Ryssland har svarat på genom att strypa tillförseln helt. Den minskade tillgången på gas och andra fossila bränslen har lett till högre priser. Detta leder i sin tur till högre priser på el då mycket av elen på kontinenten produceras med fossila bränslen. Eftersom Sverige är en del av den gemensamma energimarknaden i EU påverkar dessa prishöjningar även Sverige. Dessutom finns begränsningar i elnätets kapacitet mellan norra och södra Sverige som leder till högre elpriser i södra Sverige, i elområde 3 och 4.

Det finns en risk för effektbrist i vinter. Effektbrist innebär att elproduktionen i ett ögonblick inte räcker till för den efterfrågan som finns. Det leder till obalans i elnätet och en manuell fränkoppling av förbrukare kan bli aktuell för att hindra skador på infrastrukturen. Effektuttaget i det svenska elnätet är som störst morgon och kväll. Kalla vinterdagar är effektuttaget som störst över året. Att minska effektuttaget dessa tider reducerar risken för att manuell fränkoppling blir nödvändig.

En annan aspekt är den totala efterfrågan på el under dygnets alla timmar. Då elenergiproduktionen inom EU fördröjs av bristande tillgång på olja, kol och gas till följd av sanktionerna mot Ryssland blir kostnaden för konsumenterna – särskilt i södra och mellersta Sverige – mångdubbelt större än för något år sedan. Genom att sänka den totala elenergianvändningen i landet kan kostnadsökningarna för konsumenterna hållas nere.

Mot bakgrund av detta har EU-kommissionen föreslagit sina medlemsländer att de ska minska elförbrukningen med minst 5 procent under vissa högpristimmar, och minska sin totala efterfrågan på el under dygnets alla timmar med 10 procent. Avsikten är att sänka priserna genom att minska antalet timmar då gas och andra fossila bränslen är marginalprissättande.

Regeringen gav den 8 september nära tvåhundra statliga myndigheter i uppdrag att under kommande höst, vinter och vår vidta energibesparingsåtgärder inom den statliga förvaltningen. Regeringen har även uppdragit till länsstyrelserna att erbjuda stöd till kommuner i fråga om energibesparingsåtgärder för att minska energianvändningen. Även om regeringen inte formellt har gett något uppdrag till

kommunerna att minska sin elenergianvändning är det ändå tydligt att det förväntas att kommuner bidrar till att hantera den uppkomna situationen.

Uppsala kommun arbetar kontinuerligt med elenergieffektiviseringar, bland annat inom ramen för kommunens energiprogram. För att möta den uppkomna situationen och bidra till att minska elenergianvändningen i linje med europeiska och nationella beslut och riktlinjer måste kommunen intensifiera sina ansträngningar. Kommunen behöver förbereda och genomföra elenergieffektiviserande åtgärder i ökad takt och omfattning än som tidigare planerats. Detta är av vikt, dels för att Uppsala kommun ska föregå med gott exempel och gör sitt för att minska energianvändningen, dels genom den lägre elenergianvändningen bidrar till minskad konsumtion och dels lägre elpriser.

Uppsala kommun är kommunens största arbetsgivare. Genom att uppmuntra och informera alla medarbetare om varför det är viktigt att spara på el och vad var och en kan göra kan stora elenergieffektiviseringar göras. Förutom att spara el på arbetsplatsen kan en informationskampanj medföra att medarbetarna får med sig kunskap om hur de kan minska sin elanvändning även i hemmet.

Sedan 2015 har kommunstyrelsen uppdragit till Destination Uppsala AB (DUAB) att genomföra ljusfestivalen Allt ljus på Uppsala. Nuvarande uppdragsavtal löper under perioden 2020-01-01 till 2024-12-31. Kommunstyrelsens finansierar Allt ljus på Uppsala genom en årlig uppdragsersättning till DUAB om 1 250 000 kronor. Ett genomförande av Allt ljus på Uppsala i november 2022 behöver ligga i linje med nationella och europeiska rekommendationer om minskad elenergianvändning. Exempel på justerade evenemang i syfte att minska elenergianvändningen för att uppmärksamma behovet att spara elenergi har kommit från till exempel Alingsås och Köpenhamn.

Kommunstyrelsen föreslås fatta beslut om att hemställa till Destination Uppsala AB att se över genomförandet av Allt ljus på Uppsala i syfte att genomföra evenemanget med tydligt minskad elenergianvändning jämfört med Allt ljus på Uppsala 2021. Detta kan ske till exempel genom att antalet timmar per dygn som konstverken är tända minskas. Om elenergikrisen förvärras ytterligare och till exempel en manuell frångöring av förbrukare blir aktuell för att hindra skador på infrastrukturen kan Allt ljus på Uppsala behöva ställas in helt. För skapa beredskap att fatta ett sådant beslut på kort varsel föreslås kommunstyrelsen att fatta beslut om att delegera till kommunstyrelsens presidium att fatta beslut om att ställa in Allt ljus på Uppsala om omständigheterna så påkallar.

Utöver föreslagna åtgärder för att minska elenergianvändningen föreslås kommunledningskontoret även få i uppdrag att stödja kommunkoncernen i genomförandet av inriktningen. Inte minst gäller det alla kommunikativa utmaningar som kommer att följa, såväl internt som externt

Vilka åtgärder som i detalj kan och bör vidtas i varje verksamhet vet respektive förvaltning och bolag bäst. Därför är förslaget till inriktningen inte mer detaljerat än nödvändigt för att ge utrymme för anpassning:

Uppsala kommuns inriktning för hantering av energikrisen

- *Inom Uppsala kommun ska vi tillsammans ta vårt samhällsansvar och bidra till att minska samhällets sårbarhet för rådande energikris.*
- *Alla medarbetare uppmanas att i konkret handling bidra till att minska elenergianvändningen.*
- *Uppsala kommun ser över genomförande av evenemang i syfte att minska elenergianvändning och föregå med gott exempel*
- *Kommunledningskontoret får i uppdrag att stödja kommunkoncernen i genomförandet av inriktningen.*

Om mer omfattande inskränkningar i kommunens verksamheter blir aktuella till följd av energikrisens omfattning eller kommande nationella inriktningar och beslut ska samordnade beslut i fattas berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutets ekonomiska konsekvenser är på helheten svåröverblickbara, men en minskad elenergianvändning kommer i sig att innebära lägre kostnader.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 september 2022

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör